

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра української літератури

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література.

Спеціальність: 035. Філологія.

Галузь знань: 03. Гуманітарні науки.

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури.
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Вступ до літературознавства
Викладач	Процюк Любов Богданівна
Контактний телефон	(0342)59-60-74
E-mail викладача	liubov.protsiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Обговорення актуальних проблем літературознавчої науки на основі художніх творів української та інших літератур (5 год.). Очні консультації: 30 год. Понеділок – 13.30-14.30. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації.

2. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальний курс «Вступ до літературознавства» вивчається на першому курсі (1-й семестр) і є невід'ємною частиною фахової освіти студентів української філології, висококваліфікованих фахівців у галузі освіти. Курс має своїм завданням дати знання з літературознавства й теорії літератури зокрема, оволодіти правильним розумінням суті літератури як одного з видів мистецтв, умінням розбиратися в літературному процесі, знати методи і прийоми аналізу літературних творів різних родів і жанрів, написаних у неоднакових суспільно-політичних умовах. Не менш важливим завданням курсу є засвоєння еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства, починаючи з доби античності й кінчаючи новітніми досягненнями, реалізованими в практиці діяльності сучасних напрямів і шкіл. Він сприяє усвідомленню студентами процесуальності та стадіальності розвитку національного та світового письменства. Успішне засвоєння курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів, сприяючи при цьому вихованню загальнолюдської та національної гідності й самосвідомості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Лекційно-практичний курс «Вступ до літературознавства» має на меті ознайомлення студентів з основними теоретичними засадами літературного процесу. Під час опанування згаданого курсу студенти ознайомлюються із поняттями: літературний процес, літературно-художній твір, літературно-художній образ, зміст і форма твору, зовнішня форма художнього твору, композиція твору, жанр, стиль, літературний напрям тощо

Основними **цілями** вивчення дисципліни є досягнення студентами ґрунтовних знань основ теорії літератури, передбачених програмою, розуміння ними провідних тенденцій розвитку літературного процесу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою в усній і письмовій формах.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

ФК1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку української літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямків,

жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань

Програмні результати навчання:

ПРН1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною мовою усно й письмово, використовувати її для організації ефективної міжкультурної комунікації

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їхнього розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури, вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН13. Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції української філології, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		12	
практичні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	035 Філологія	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам.роб.
Тема 1. Літературознавство як наука. Основні і допоміжні галузі літературознавства.	2		4
Тема 2. Становлення літературознавства як самостійної науки. Історія українського літературознавства.		2	4
Тема 3. Література як вид мистецтва. Літературно-художня творчість.	2	2	6
Тема 4. Літературно-художній образ: поняття, структура, види.	2	2	6
Тема 5. Літературно-художній твір: ознаки і функції.		2	4
Тема 6. Структура літературно-художнього твору. Поняття змісту і форми.	2		6
Тема 7. Зміст літературно-художнього твору. Тема, проблема, фабула, пафос, характер, ідея.		2	4

Тема 8. Форма літературно-художнього твору. Внутрішня форма. Сюжет.	2		4
Тема 9. Внутрішня форма літературно-художнього твору. Система образів.		2	4
Тема 10. Зовнішня форма літературно-художнього твору.		2	4
Тема 11. Рід і жанр літературно-художнього твору. Епос, лірика, драма, суміжні родові утворення.		2	8
Тема 12. Метод, напрям, стиль в літературі.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
			для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
	90 – 100	A	відмінно	зараховано
	80 – 89	B	добре	
	70 – 79	C		
	60 – 69	D	задовільно	
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
	<p>Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 30 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), підсумкова контрольна робота – 10 балів, самостійна робота – 10 балів,; екзамен – 50 балів.</p> <p>Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню.</p> <p>Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, має право скласти залік за відомістю № 2.</p>			
Вимоги до письмових робіт	Підсумкова контрольна робота є частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Контрольна робота виконується на практичному занятті та складається з тестових завдань і проблемних питань. Максимальний бал за контрольну роботу становить 10 балів.			
Практичні заняття	Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-естетичного аналізу художніх текстів, теорії літератури та літературно-критичного дискурсу (усно/письмово, з використанням навчальної форми презентацій, рефератів; інтермедіальних підходів до аналізу художнього тексту, герменевтики, рецептивної естетики, екокритики, міфопоетики, феміністичної критики тощо).			
	Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 5-бальній шкалі відповідно до загально-			

	<p>університетської системи оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів за практичні заняття становить 30 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки.</p> <p>Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, тестувань, а також бали за підсумкову контрольну роботу.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова. Екзаменаційна робота складається з 3 завдань (тестові завдання –15 балів, аналіз тексту – 15 балів, 2 проблемні завдання – по 10 балів). Максимальна кількість балів за залікову роботу – 50.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання іспиту за відомістю № 2.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до [«Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#), та індивідуальним графіком, відповідно до [«Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Академічна доброчесність. У [«Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»](#) встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає [Комісія з питань етики та академічної доброчесності](#) при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.

Відвідування занять урегульовано [«Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує [«Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»](#).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. К.: ВЦ «Академія», 2007
2. О.Галич, В.Назарець, Є.Васильєв Теорія літератури: Підручник./ К. "Либідь" 2001
3. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції . Житомир: Рута, 2009.-336 с. http://eprints.zu.edu.ua/22600/1/Vstup_do_literaturoznavstva%20%281%29.pdf
4. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. — Львів : Літопис, 1996. — 634 с.
5. Арістотель. Поетика ; пер. Борис Тен. К. : Дніпро, 1967. 84 с.
6. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / ; пер. з англ. О. Погинайко. К. : Смолоскип, 2008. 360 с.
7. Безпечний і. Теорія літератури . К. : Просвіта, 2009. 388 с.

Додаткова:

1. Бернадська Н. І. Композиція літературного твору . К. : КДУ, 1992. 184 с.
2. Біла А. Український літературний авангард: Пошуки, стилеві напрямки . К. : Смолоскип, 2006. 464 с.
3. Бланшо М. Простір літератури ; пер. з франц. Л. Кононович. Львів :Кальварія, 2007. 272 с.
4. Буало Н. Мистецтвопоетичне. ; пер. М. Рильський. К. : Мистецтво, 1967. 130 с.
5. Будний В. Порівняльне літературознавство. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.
6. Вороний М. Театр і драма К. : Рад. письменник, 1989.. 354 с.
7. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / упоряд. Н. Бернадська. К. : Освіта, 1995. 312 с.
8. Гейзінга Й. Homo Ludens . К. : Основи, 1994. 250 с.
9. Гнатюк М. І. Іван Франко і проблемитеоріїлітератури. К. : ВЦ «Академія», 2011. 240 с.
10. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.). Т., 1999. 224 с.
11. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. К. : Критика, 2005. 263 с.
12. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. К. : ЯВУ, 1997. 297 с.
13. Довгалевський М. Поетика (Сад поетичний). К. : Мистецтво, 1973.
14. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика . Дрогобич : Відродження, 2008. 488 с.
15. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 364 с.
16. Енциклопедія літературознавства : у 2-х т. / автор-уклад. Ю. Ковалів. К. : ВЦ «Академія», 2007.
17. Енциклопедія постмодернізму/за ред. Ч. Е. Вінквіта і В. Е. Тейлора ; переклав з англ. В. Шовкун.. К. : Основи, 2003. 603 с.
18. Зборовська Н. Код –української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури : монографія. К. : «Академвидав», 2006. 504 с.
19. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. К. : «Академвидав», 2003. 392 с.
20. Зубрицька М. HomoLegens: Читання як соціокультурний феномен. Львів :Літопис, 2004. 351 с. I
21. Іванишин В. П. Нариси з теоріїлітератури. К. : . ВЦ «Академія», 2010. 256 с.
22. Качуровський І. Метрика . К. : Знання, 1994. 118 с.
23. Качуровський І. Стрфіка . К. : Знання, 1994. 124 с.
24. Качуровський І. Фоніка. К. :Знання, 1994. 128 с.
25. Квіт С. Основи герменевтики . К. : ВД «Києво-Могилянськаакадемія», 2003. 192 с.

26. Костенко А. З. Діалектикахудожнього образу. К. : Наук, думка, 1986. 364 с.
27. Костенко Н. В. Українськевіршування ХХ століття . К. : Либідь, 1993. 232 с.
28. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова. К. : Наук, думка, 1965. — 186 с.
Література 333
29. Левчук Т. Естетика / Т. Левчук, В. Панченко, О. Оніщенко, Д. Кучерюк; за ред. Л. Т. Левчук. — 2-ге вид. К. : Вищашк., 2005. 432 с.
30. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. — Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
31. Лессінг Г. Лаокоон, або Про межімалярства і поезії ; пер. Є. Попович. К. : Мистецтво, 1968. — 290 с.
32. Література. Теорія. Методологія / упоряд. та наук. ред. Данути Улицької; пер. з пол. Сергія Яковенка. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.
33. Макаров А. П'ять етюдів: Нариси з психології творчості. К. : Рад. письменник, 1990. 285 с.
34. Маслюк В. П. Латиномовні поетики і риторики ХVІІ — першої половини ХVІІІ ст. та їх роль у розвитку теорії літератури на Україні. К. : Наук, думка, 1983. 358 с.
35. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. пер. з пол. В. Гуменюк. Сімф., 2003. 407 с.
36. Моклиця М. Основи літературознавства . Т. : Підручники і посібники, 2002. 192 с.
37. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики . К. : ВЦ «Академія», 2010. 520 с.
38. Наратологічний словник / уклад. О. Ткачук. Т., 2005. 184 с.
39. Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори. К. : Основи, 1994. 420 с.
40. Павличко С. Дискурс модернізму в українськійлітературі. К. : Основи, 1999. 447 с.
41. Павличко С. Теоріялітератури . К. : Основи, 2002. 426 с.
42. Парандовський Ян. Алхімія слова. К. : Дніпро, 1991. 374 с.
43. Пахаренко В. Основи теорії літератури : навч.-метод. посіб. К. : ієнеза, 2009. 296 с.
44. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури? ; пер. з англ. А. Іщенко. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2005. 152 с.
45. Поліщук Я. Література як геокультурний проєкт . К. : ВЦ «Академія», 2008. — 304 с.
46. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму : монографія . 2-ге вид. — Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. 392 с.
47. Потебня О. О. Естетика і поетика. К. : Наук, думка, 1991. 316 с.
48. Роменець В. А. Психологіятворчості. 2-ге вид. — К. : Либідь, 2000. 288 с.

49. Семенюк Г. Ф. Версифікація: теорія і практика віршування . К. : ВГЦ «Київський університет», 2008. 304 с.
50. Сидоренко Г. К. Від класичних нормативів до верлібру . К. : Наук, думка, 1980. 248 с.
51. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-уклад. В. Святовець. К. : ВЦ «Академія», 2011. 176 с.
52. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К. : Правда Ярославичів, 1998. 448 с.
53. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; пер. з франц. Є. Марічева. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 162 с.
54. Ференц Н. С. Основи літературознавства . К. : Знання, 2011. 432 с.
55. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. Метакритичне дослідження. К. : Обереги, 1996. 192 с.
56. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко. К. : Рад.письменник, 1967. 192 с.
57. Чижевський Д. Історія української літератури. К. : ВЦ «Академія», 2006. 480 с.
58. Шевчук В. Із вершин та низин. К. : Дніпро, 1990. 446 с.
59. Яус Г.-Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика. К. : Основи, 2011. 624 с.

Інформаційні ресурси:

<https://lib.if.ua>

<http://lib.pnu.edu.ua>
<https://diasporiana.org.ua>
<https://web.archive.org>
<https://chtyvo.org.ua>
<http://litmisto.org.ua>
<http://www.utoronto.ca>
<http://www.ukrlib.com.ua>
<https://litcentr.in.ua>

Викладач: доц. Любов ПРОЦЮК